

Omverdensanalyse fra faglige udvalg

Sagens kerne

Hovedbestyrelsen har bedt de tre faglige udvalg om bidrag til en omverdensanalyse til brug i førstebehandlingen af AP2016. To af de tre faglige udvalg har haft det i behandling på et møde (PFU og MFU), og deres bidrag er referat fra mødet, mens NFU har haft en skriftlig høring blandt medlemmerne af udvalget, som efterfølgende er blevet bearbejdet af udvalgets formand, Peter Esbjerg.

Bidrag fra Miljøfagligt Udvalg

Miljøfagligt Udvalg peger på, at det kommende års vigtigste opgaver bliver det tværfaglige. Tværfagligheden skal i denne sammenhæng forstås som et fokus på synergieffekterne mellem forskellige tiltag. Men også et fokus på tværfaglighed – på tværs af natur og miljø. Naturens tilstand er i høj grad påvirket af udledninger til miljøet. Udledninger som i klassisk forstand til jord, vand og luft, men også måden vi benytter vores arealer - til dyrkning osv. Samspejlet mellem natur og miljø skal i fokus. Og udvalget ønsker mere samarbejde med de andre faglige udvalg og ser gerne flere workshops og seminar, hvor der er fokus på ét emne (som vi tidligere har haft om fx GMO og biomasse). DN's styrke er at se synergieffekter i tiltag, og vi burde blive meget bedre til at tænke, hvad vi ellers kan få ud af en fredning af et område – f.eks. hvordan en fredning kan være med til at løfte andre af DN's visioner, og hvordan vi i fremtiden kan bruge affaldsindsamlingen som løftestang i forhold til DN's visioner på ressourceområdet.

Der var ikke i udvalget konsensus omkring et eller to emner, som der burde sættes mere fokus på. Men der blev peget på flere steder, hvor DN er den eneste aktør, der sidder med ved bordet – lige fra CSR til landbrug – og her er det vigtigt, at DN er til stede.

- Cirkulær økonomi og cirkulær ressourceanvendelse er og vil blive ved med at være et stort og centralt emne både i Danmark og EU.
- CSR: Samfundsansvar, DN er de eneste, der varetager Natur og miljø dagsordenen.
- Bæredygtighedsmål – burde nedbrydes til kommunens mål.
- Internationale dagsorden – det store bæredygtighedsudvalg
- Klimatilpasning – bør genoptages som en tværfaglig indsats: klima og planlægning, naturen som en del af løsningen. De kommunale klimatilpasningsplaner har fokus på, at folk ikke får vand i kælderen, naturen som løsning bliver glemt.
- Drikkevandsområdet og pesticider: Det skal være mere tydeligt, at beskyttelse af drikkevand handler om landbrug.
- Prioritering af havindsatsen
- Kampen om ressourcerne! Sikre produkter et længere liv!
- DN skal arbejde mere med økonomiske virkemidler.
- DN bør undersøge, hvordan det står til lokalt i kommunerne på nogle DN's kernepunkter. Vurdering af kommunens visioner – og hvordan de stemmer overens med DN's visioner.

Bidrag fra Naturfagligt Udvalg

De vigtigste udfordringer og muligheder for det naturfaglige område

NFU ser *tilbagegangen af biodiversitet og vanskelighederne med at synliggøre og bremse denne tilbagegang* som den største udfordring. Tilbagegangen i biodiversitet accentueres af to andre overordnede problemer: Den pågående klimaændring og den allestedsnærværende luftbårne forurening med næringsstoffer, som medfører hidtil usete tilgroningsproblemer, der bl.a. går hårdt ud over den biodiversitet, som er betinget af konkurrence om sparsom næring. Med disse overordnede forhold og den meget omfattende moderne handel er der også en øget risiko for at organismer, som introduceres ved uheld eller til givne formål kommer til at optræde som invasive organismer, der kan forstærke truslen mod biodiversiteten. Disse trusler mod biodiversiteten i DK skal ses i relation til den meget høje udnyttelsesgrad af det danske areal, hvoraf 62% er landbrug, og ca. de 60% pløjes årligt. Dette betyder i samspil med det omfattende transportnet, at der i DK er trusler på alle overordnede planer, idet levestederne er reduceret kraftigt i areal, de er desuden fragmenteret, og de fleste også forringet mht. kvalitet. Disse forhold giver sig udslag i forringede levestedsforhold, mange arter er i nedgang eller døde bl.a. gennem for små bestande med genetiske problemer.

Imødegåelse af de nævnte udfordringer vanskeliggøres på to måder: Der er i væsentlige dele af de beslutningstagende politiske lag samt i erhvervslivet en behersket forståelse og accept af naturens vanskelige vilkår i DK og vore faktiske forpligtelser i en international sammenhæng. Desuden mangler der i store dele af befolkningen naturforståelse, eller den findes kun i en overfladisk form (bl.a. i kraft af noget rudimentær natur-undervisning i folkeskolen igennem en årrække). I relation til befolkningen er det også uheldigt, at adgangen til naturarealer mange steder er kraftigt forringet over de sidste 50-60 år, således at "den daglige nærhed til natur" er meget forringet.

De nævnte udfordringer giver DN en udfordring mht. løbende at skabe forståelse og især at *tydeliggøre, hvad der foregår, og hvad der er behov for*. Dette skulle gerne udmønte sig i flere fredninger, bedre håndtering af allerede fredede områder (bl.a skove og lysåbne arealer). Denne udfordring er særlig vanskelig pga. et politisk ugunstigt klima, der f.eks. kommer til udtryk i en politisk dreven trussel mod danske kystarealer. Derudover kan noget af indsatsen for fredning og naturbeskyttelse vanskeliggøres af en vis interesse-mæssig skævvridning i naturinteresserede kredse. Et eksempel er det meget stærke fokus på tab af biodiversitet i skove, som på den ene side har en berettigelse, men på den anden side åbner for en negligeren af mange andre væsentlige naturarealer, som er mindre godt eller slet ikke lovmæssigt beskyttet. Den stærke skov-interesse er også drivkraft i forbindelse med nyere tiltag som "rewilding", reintroduktion og større græsningstiltag. De rummer alle interessante muligheder, men også risici for fejltagelser og uheldige befolkningsreaktioner. Derfor udgør disse tiltag i sig selv en udfordring for DN, som bør tackles ved analyse og diskussion.

Hvordan kan DN gøre en positiv forskel

Selvom udfordringerne kan virke overvældende der gode muligheder for at DN kan spille ind på en række områder:

Arbejdet for at stoppe tabet af biodiversitet, men også at genskabe en højere biodiversitet i mange områder må have allerhøjeste prioritet. Fredningsarbejdet skal naturligvis forsat nyde en stor bevågenhed, men det er vigtigt, at DN benytter dette instrument med stor omhu for ikke at bringe sine særlige rettigheder i miskredit. Der kan også med fordel lægges kræfter i både forvaltningen af og overvågning af de allerede fredede arealer; men også i beskyttelse af arealer, der ikke som sådan er fredede; men hvor der er behov for en langvarig indsats, måske af en ny karakter. Et konkret sted, hvor DN gerne skal gøre sig gældende, er i de råd, der skal medvirke i udmøntningen af "Naturplan DK" mht. de områder, der skal peges på for at binde værdierne sammen. I den henseende er det vigtigt at pege på, at disse sammenbindinger først og fremmest tjener en forbedret robusthed af naturværdier (både de "fine" og de

endnu mere ordinære, som ellers kan blive sjældne), men også etablering af en bedre adgang til denne natur dels gennem sammenhængende sti-systemer, og dels ved at skabe "naturkorridorer", der har anknytning til både mindre og større byområder.

DN kan yde en meget værdifuld indsats ved at fortsætte og udbygge sit eksisterende arbejde for kendskab til og forståelse af natur. Den nye skoleordning kunne være en ny åbning til at formidle, oplyse og skabe engagement, således at der fremover atter bliver flere, som vil føle ansvar for den natur, vi alle har behov for og glæde af. I denne henseende er DN omfattende netværk af lokalafdelinger en særlig mulighed. Her har man kendskabet til alle de lokale "krøller" på forholdene, men ofte er der behov for centralt drevet hjælp eller støtte – der ikke køres hen over hovedet på de lokale.

Endelig er det klart, at *DN skal fortsætte sit debatskabende virke* og løbende overveje nye veje i denne sammenhæng.

Bidrag fra Planfagligt udvalg

Planfagligt Udvalg peger på, at det kommende års vigtigste opgaver for udvalget bliver at bidrage til DN's holdninger og forslag til debatten om fremtidens planlov. Planloven har længe været under pres, og fra flere politiske sider udtrykkes ønsker om revidering eller lempelse af lovgivningen.

Det er vigtigt for DN, at debatten drejer sig om nytænkning af planloven og ikke bliver en debat om lempelse af lovgivningen. Udvalget ønsker et fokus omkring planlægningens fremtidige rolle. Herunder et særligt fokus på fremtidens planlægning i det åbne land, kysterne og Naturplan Danmark. Dernæst er borgerinddragelse og plansystemet ligeledes til debat, og vil være oplagt for udvalget at forholde sig til.

Overordnet er formålet for DN at medvirke til at sikre, at revidering af loven sker på en måde, så loven sætter en ramme for et sammenhængende Danmark og en ordentlig natur. Loven skal skabe forudsigelighed for borgerne, sikre mådehold med ressourcerne og en bæredygtig fremtid. Udvalget vil desuden diskutere, hvordan DN i den sammenhæng kan agere mere proaktive og strategisk frem for at reagere reaktivt på politiske udspil. Derudover pegede udvalget på, at byens grønne områder, der presses af flytningen fra land til by, samt klimatilpasning og behovet for at sikre grønne frem for grå løsninger, er emner udvalget forventer vil blive aktuelle.